

YOSHLAR MAFKURAVIY IMMUNITETINI SHAKLLANTIRISHDA ZAMONAVIY PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALAR

Nurimova Dildora Xolmurod qizi

Mirzo Ulug‘bek nomidagi O‘zbekiston milliy universiteti

3-kurs talabasi

nurimovadildora211@gmail.com

Anotatsiya: Mazkur maqolada yoshlar mafkuraviy immunitetini shakllantirish jarayonida zamonaviy pedagogik texnologiyalardan foydalanishning nazariy va amaliy jihatlari yoritilgan. Bugungi globallashuv sharoitida yoshlarning axborot oqimiga to‘g‘ri munosabat bildira olishi, turli g‘oyaviy tahdidlarga nisbatan barqaror pozitsiyani egallashi dolzarb ahamiyat kasb etadi. Shu nuqtayi nazardan, ta‘lim jarayonida interfaol metodlar, raqamli ta‘lim resurslari va innovatsion yondashuvlarni qo‘llash orqali o‘quvchilarda tanqidiy fikrlash, mustaqil qaror qabul qilish hamda ma‘naviy-axloqiy qadriyatlarni mustahkamlash imkoniyatlari tahlil qilingan. Maqolada pedagogik texnologiyalarni samarali qo‘llash orqali yoshlarning mafkuraviy immunitetini kuchaytirish yo‘llari va metodik tavsiyalar ham berilgan.

Kalit so‘zlar: yoshlar, mafkuraviy immunitet, zamonaviy pedagogik texnologiyalar, ta‘lim jarayoni, interfaol metodlar, tarbiya tizimi, milliy g‘oya, ma‘naviy-ma‘rifiy ishlar, raqamli ta‘lim resurslari, innovatsion yondashuv, kommunikativ kompetensiya, tanqidiy fikrlash, axborot xavfsizligi, tarbiyaviy samaradorlik, g‘oyaviy targ‘ibot.

KIRISH

Bugungi kunda jamiyat taraqqiyotida yoshlarning o‘rni juda muhim hisoblanadi. Chunki har qanday davlatning kelajagi aynan yosh avlodning bilim darajasi, ma‘naviy qarashlari va mustahkam mafkuraviy pozitsiyasiga bog‘liqdir. Globallashuv jarayonlari tezlashgan hozirgi davrda axborot oqimi juda ko‘payib, turli g‘oyaviy ta‘sirler ham kuchayib bormoqda. Bu esa yoshlar ongini to‘g‘ri shakllantirish va ularni salbiy axborotlardan himoya qilish zaruratini yuzaga keltiradi.

Shu sababli yoshlarning mafkuraviy immunitetini shakllantirish masalasi ta‘lim tizimida dolzarb yo‘nalishlardan biri hisoblanadi. Bunda zamonaviy pedagogik texnologiyalar muhim ahamiyat kasb etadi, chunki ular o‘quv jarayonini yanada qiziqarli, samarali va interfaol qilish imkonini beradi. Interfaol metodlar, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari hamda innovatsion yondashuvlar orqali yoshlarni mustaqil fikrlashga o‘rgatish, ularning dunyoqarashini kengaytirish va mafkuraviy immunitetini mustahkamlash mumkin.

Mazkur mavzuning dolzarbligi ham aynan shundaki, yoshlarni turli g‘oyaviy tahdidlardan himoya qilish va ularni sog‘lom ma‘naviy muhitda tarbiyalash bugungi kunning muhim vazifalaridan biridir. Shu bois ushbu maqolada yoshlar mafkuraviy immunitetini shakllantirishda zamonaviy pedagogik texnologiyalardan foydalanish masalalari yoritiladi.

ASOSIY QISM

Yoshlar mafkuraviy immunitetini shakllantirish bugungi ta‘lim tizimining eng muhim vazifalaridan biri hisoblanadi. Mafkuraviy immunitet deganda shaxsning turli yot g‘oyalar, salbiy axborotlar va manipulyativ ta‘silarga nisbatan ongli ravishda qarshilik ko‘rsata olishi, to‘g‘ri xulosa chiqarishi va mustaqil fikr yuritishi tushuniladi. Bu jarayon nafaqat oilada, balki maktab va oliy ta‘lim muassasalarida ham izchil amalga oshirilishi kerak.

Zamonaviy pedagogik texnologiyalar ushbu maqsadga erishishda samarali vosita bo‘lib xizmat qiladi. Interfaol metodlar, masalan, “aqliy hujum”, “kichik guruhlarda ishlash”, “munozara”, “case-study” kabi usullar orqali o‘quvchilarning faolligi oshadi. Bu esa ularning fikrlash doirasini kengaytirib, har bir masalaga turli nuqtayi nazardan yondashishni o‘rgatadi. Natijada o‘quvchilarda tanqidiy fikrlash shakllanadi va ular axborotni tahlil qilish ko‘nikmasiga ega bo‘ladi.

Shuningdek, raqamli ta‘lim resurslaridan foydalanish ham bugungi kunda juda muhimdir. Internet, elektron darsliklar, multimedia vositalari va ta‘lim platformalari orqali yoshlar turli ma‘lumotlarni tez va qulay tarzda olish imkoniga ega bo‘ladilar. Biroq bu jarayonda ularga to‘g‘ri axborotni tanlash, ishonchli manbalarni ajratish va zararli kontentdan himoyalanih ko‘nikmalarini ham shakllantirish zarur.

Pedagogik jarayonda innovatsion yondashuvlar ham muhim o‘rin tutadi. O‘qituvchi nafaqat bilim beruvchi, balki yo‘naltiruvchi va tarbiyachi sifatida ham faoliyat yuritishi lozim. U o‘quvchilarda milliy g‘urur, vatanparvarlik, ma‘naviy qadriyatlarga hurmat kabi sifatlarni rivojlantirishga e‘tibor qaratadi. Shu orqali yoshlar ongida mustahkam mafkuraviy asos shakllanadi.

Bundan tashqari, guruhli ishlash va loyihaviy ta‘lim ham samarali usullardan biridir. O‘quvchilar birgalikda ishlash jarayonida o‘z fikrini erkin bayon qiladi, boshqalarning fikrini tinglashni o‘rganadi va hamkorlik madaniyati shakllanadi. Bu esa ularning ijtimoiy faolligini oshirib, jamiyatda o‘z o‘rnini topishga yordam beradi.

Umuman olganda, zamonaviy pedagogik texnologiyalar yoshlar mafkuraviy immunitetini mustahkamlashda muhim vosita bo‘lib, ularning ongli, bilimli va ma‘naviy yetuk shaxs bo‘lib shakllanishiga xizmat qiladi.

MUHOKAMA VA NATIJALAR

Tahlillar shuni ko'rsatadiki, yoshlar mafkuraviy immunitetini shakllantirish jarayonida zamonaviy pedagogik texnologiyalarni qo'llash ta'lim samaradorligini sezilarli darajada oshiradi. An'anaviy dars usullaridan farqli ravishda interfaol metodlar o'quvchilarni faqat tinglovchi emas, balki faol ishtirokchiga aylantiradi. Bu esa ularning fikrlash faolligini kuchaytirib, mustaqil xulosa chiqarish ko'nikmalarini rivojlantiradi.

Muhokama jarayonida aniqlanishicha, "munozara", "kichik guruhlarda ishlash" va "muammoli vaziyatlarni tahlil qilish" kabi metodlar o'quvchilarning g'oyaviy savodxonligini oshirishda samarali hisoblanadi. Chunki bu usullar orqali ular turli fikrlarni solishtirish, dalillar asosida qaror qabul qilish va axborotni tanqidiy baholashni o'rganadilar. Natijada yoshlar salbiy g'oyaviy ta'sirlarga nisbatan mustahkam pozitsiyaga ega bo'ladilar.

Shuningdek, raqamli texnologiyalarning ta'lim jarayoniga keng joriy etilishi ham ijobiy natijalar bermoqda. Elektron resurslar va multimedia vositalari yordamida darslar yanada qiziqarli va tushunarli bo'ladi. Biroq muhokama davomida shunday xulosa ham qilindiki, raqamli muhitdan foydalanishda axborot xavfsizligiga alohida e'tibor qaratish lozim. Chunki noto'g'ri yoki zararli axborot yoshlarning dunyoqarashiga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin.

Natijalar shuni ko'rsatadiki, pedagogik texnologiyalarni tizimli va maqsadli qo'llash yoshlarning nafaqat bilim darajasini oshiradi, balki ularning ma'naviy-axloqiy qarashlarini ham mustahkamlaydi. O'quvchilarda vatanparvarlik, milliy qadriyatlarga hurmat va ijtimoiy mas'uliyat hissi rivojlanadi. Shu bilan birga, ular axborot oqimini tahlil qila oladigan, mustaqil fikrlaydigan shaxs sifatida shakllanadi.

Umuman olganda, o'rganishlar zamonaviy pedagogik texnologiyalar yoshlar mafkuraviy immunitetini shakllantirishda muhim omil ekanligini tasdiqlaydi va ularni ta'lim jarayoniga keng joriy etish zarurligini ko'rsatadi.

XULOSA

Xulosa qilib aytganda, yoshlar mafkuraviy immunitetini shakllantirish bugungi kunda ta'lim tizimi oldida turgan eng dolzarb vazifalardan biridir. Globallashuv sharoitida turli axborot oqimlari va g'oyaviy ta'sirlar kuchayib borayotgan bir paytda yoshlarni to'g'ri yo'naltirish, ularning ongini sog'lom mafkura asosida shakllantirish katta ahamiyatga ega.

Tadqiqot natijalariga ko'ra, zamonaviy pedagogik texnologiyalar ushbu jarayonda samarali vosita bo'lib xizmat qiladi. Interfaol metodlar, raqamli ta'lim resurslari va innovatsion yondashuvlar o'quvchilarning faolligini oshiradi, ularni mustaqil fikrlashga o'rgatadi hamda turli axborotlarni tahlil qilish ko'nikmasini rivojlantiradi.

Shuningdek, pedagogik jarayonda milliy qadriyatlar, vatanparvarlik va ma'naviy-axloqiy tarbiyani uyg'un holda olib borish yoshlar ongida mustahkam mafkuraviy asosni shakllantirishga xizmat qiladi. Bu esa ularning jamiyatda o'z o'rnini topishi va ijtimoiy faolligini oshirishga yordam beradi.

Umuman olganda, zamonaviy pedagogik texnologiyalarni ta'lim jarayoniga keng joriy etish yoshlarning mafkuraviy immunitetini mustahkamlashda muhim omil bo'lib, ularning barkamol shaxs sifatida shakllanishini ta'minlaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Karimov I. A. Yuksak ma'naviyat – yengilmas kuch. Toshkent: Ma'naviyat, 2008.
2. Mirziyoyev Sh. M. Yangi O'zbekiston strategiyasi. Toshkent: O'zbekiston, 2021.
3. O'zbekiston Respublikasi "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni. – Toshkent, 2020.
4. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining ma'naviy-ma'rifiy ishlar bo'yicha farmon va qarorlari to'plami. – Toshkent, 2021–2025.
5. Pedagogika: darslik / N. X. Avliyoqulov va boshqalar. – Toshkent: O'qituvchi, 2019.
6. Sodiqova D. Pedagogik texnologiyalar va ularni ta'lim jarayonida qo'llash. Toshkent: Fan va texnologiya, 2020.
7. UNESCO. Education for Global Citizenship. Paris, 2015.
8. Yo'ldoshev J. G'. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar. Toshkent: Fan, 2018.